

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 90 36

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Številka: 013-20/2019/

Datum: 29. 11. 2021

Zadeva: Zapisnik 8. seje Sveta za živinorejo

Osma seja Sveta za živinorejo (v nadaljnjem besedilu: Svet) je potekala 29. 11. 2021, kot videokonferenca preko spletne platforme Webex in je trajala od 13.00 do 15.45 ure.

Prisotni člani Sveta:

izr. prof. dr. Marija Klopčič, prof. dr. Janko Mrkun, g. Danilo Potokar, doc. dr. Špela Malovrh, g. Peter Podgoršek, dr. Peter Kozmus, doc. dr. Marjan Janžekovič, ga. Jana Tavčar, g. Klemen Brglez, mag. Miha Štular, g. Roman Savšek, g. Anžon Kukenberger, viš. pred. mag. Ajda Kermauner Kavčič, mag. Sašo Sever in g. Miran Ačko;

Odsotni člani Sveta:

dr. Jože Verbič, doc. dr. Dušan Terčič, mag. Andrej Kastelic, g. Primož Kokovica in g. Alojz Varga

Ostali prisotni:

mag. Aleš Irgolič, g. Branko Ravnik, mag. Marjeta Bizjak, g. Andrej Šalika, g. Matej Marc, ga. Helena Smel (vsi MKGP), g. Matjaž Guček in mag. Breda Hrovatin (oba UVHVVR), doc. dr. Mojca Simčič (BF Oddelek zootehnika)

Predlagan je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev dnevnega reda
2. Pregled in potrditev zapisnika 7. seje Sveta za živinorejo
3. Nagovor ministra
4. Cepljenje drobnice proti bolezni modrikastega jezika
5. Strateški načrt Skupne kmetijske politike 2023-2027 (spremembe in ekonomsko vrednotenje posameznih ukrepov)
6. Problematika v živinoreji – kako pristopiti k reševanju le-te
7. Razno

Podpredsednik Sveta g. Savšek je pozdravil vse prisotne in ugotovil, da je Svet sklepčen.

Ad. 1

Predstavljen je bil dnevni red in dan v potrditev.

Sklep 1: Dnevni red 8. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 2

Podpredsednik pregleda zapisnik 7. seje Sveta in ga predlaga v potrditev.

Sklep 2: Zapisnik 7. seje Sveta je bil soglasno potrjen.

Ad. 3

Minister dr. Jože Podgoršek je v nagovoru izpostavil naslednje novosti od zadnje seje Sveta za živinorejo:

- Priprava strateškega načrta SKP 2023-2027
- Predsedovanje Slovenije Svetu EU
- Nova strategija EU za gozdove do leta 2030, večja vloga lastnikov gozdov in usklajenost treh stebrov (kmetijski, okoljski in gospodarski)
- Na vladi RS je bil sprejet predlog novele Zakona o kmetijskih zemljiščih
- Spremembe Zakona o agrarnih skupnostih, Zakona o divjadi in lovstvu in Zakona o morskem ribištvu

Seji se po odpravi tehničnih težav s povezavo priključi predsednica Sveta in prevzame vodenje seje.

Ad. 4

Cepljenje drobnice proti boleznim modrikastega jezika.

Predlagatelj te točke je predsednik zveze društev rejcev drobnice Slovenije (v nadaljevanju ZDRDS) g. Roman Savšek, ki izpostavi upad plodnosti drobnice kot posledica cepjenja proti boleznim modrikastega jezika. Cepljenje poteka pet let, zadnja leta je tudi v urejenih rejah opazen upad plodnosti predvsem pri poliestričnih pasmah.

Dodatno je upad plodnosti pri drobnici predstavila doc. dr. Mojca Simčič iz Biotehniške fakultete, Oddelka za zootehniko. Predstavitev je priloga tega zapisnika.

Za razpravo o tej temi sta prisotna iz Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin g. Matjaž Guček in mag. Breda Hrovatin, ki odgovorita, da je bila ta tema že obravnavana na več sestankih. Z obveznim cepljenjem je UVHVVR po petih letih prenehala in prihodnje leto ne bo več obvezno.

Predsednik ZDRDS se zaveda, da se obvezno cepljenje letos končuje in doda, da je poleg obravnavanih 10.000 ovc v predstavitvi, mnogo več živali s to težavo, ki pa niso v rejskih programih. Upa, da ne bo dolgoročnih posledic in predlaga neko rešitev za izpad dohodka rejcev teh ovc.

Predstavnik VF ocenjuje, da ne gre za klasičen primanjkljaj, ampak za časovni zamik jagnitev. Možni bi bili tudi drugi vzroki za to, npr. klimatske spremembe, vročinski stres. Jezersko solčavska ovca ima v pomladanskih mesecih več jagnitev, kar je ostanek sezonske poliestričnosti v pasmi. Opaža tudi podobne premike v letih pred cepljenjem, morda le manj drastične. Ni statistično ugotovljenih več abortusov, pač pa več infekcij, ki tudi lahko povzročijo abortus, oziroma vplivajo na plodnost in vitalnost jagnjet. Pove še, koliko je bilo javljenih abortusov po številu pri ovcah in kozah. Izrazi potrebo po dodatnih analizah.

Doc. dr. Mojca Simčič odgovori, da lahko opravijo dodatne analize glede števila jagnjet, posebej po obeh predstavljenih pasmah, osnova teh pasem je celoletna poliestričnost

Predstavnik Veterinarske zbornice Slovenije meni, da bi bilo dobro analizirati tudi leta pred cepljenjem. Po poročanju veterinarjev iz terena naj ne bi imeli večjih težav dobri rejci z urejenimi čredami.

Predsednik ZDRDS doda, da veterinarji o tem ne razpravljajo in teh težav ne priznavajo. Sam ima urejeno rejo in stike s podobnimi rejci in imajo vsi težave pri plodnosti ovac, s tem pa izpade prihodkov.

Predstavnica UVHVVR doda, da je na podlagi cepljenja Slovenija dobila status države proste te bolezni in je tako trgovanje zaradi tega bistveno lažje.

Minister razume problematiko, ki je bila že večkrat tema pogovorov. Obžaluje, da ni bila opravljena študija o plodnostnih motnjah. Na podlagi ocen brez dokazov ni mogoče nadoknaditi izpada dohodka z državnimi pomočmi. Poziva rejce drobnice in UVHVVR, da se opravi celostna študija o plodnostnih motnjah ovac. V kolikor bo dokazano, da gre za zmanjšano plodnost zaradi cepljenja, pa je možno že v obstoječem sistemu uveljavljati odškodnino.

Predstavniki RD govedoreje obžaluje, ker so rejci in veterinarji na dveh bregovih. Predlaga, da se ta raziskava opravi tudi pri govedu, ker je po njegovi oceni tudi tu poslabšana plodnost.

Direktor UVHVVR zaključuje, da je v skupnem interesu rejcev in veterinarjev, da skušajo ugotoviti razloge za zmanjšano plodnost in pridobiti objektivne rezultate, zakaj taka nihanja v plodnosti pri drobnici, kot tudi pri govedu.

Sklep 3: V letu 2022 se pristopi k študiji o vzrokih plodnostnih motenj pri drobnici in govedu.

Sklep je bil soglasno sprejet

Ad. 5

Strateški načrt Skupne kmetijske politike 2023-2027

Druga javna razprava o predlogu strateškega načrta SKP 2023 – 2027 je bila zaključena 25. 11. 2021. Bilo je več javnih predstavitev, večinoma po spletu, MKGP je prejelo povratne informacije, veliko pobud med prvo in drugo javno razpravo je bilo vnesenih, kar pa pomeni tudi spremembe v finančnem delu. Število shem v Shemi za podnebje in okolje (SOPO) se je povečalo kar na 29, zato je prišlo do prerazporeditev. V tem tednu bo več sestankov v Državnem zboru RS, nato gre ta dokument 6. 12. 2021 v potrditev vladi in konec decembra v oddajo na EK.

Člani Sveta za živinorejo so predhodno prejeli povezavo do navedenega dokumenta s predstavitev in pozivom za sodelovanje v tej razpravi. Predsednica Sveta prosi predvsem za predstavitev sprememb in ekonomsko vrednotenje ukrepov.

Minister predstavi finančni razrez sredstev za plačila, spremembe med prvo in drugo javno razpravo, oziroma ključna izhodišča iz pogajanj. Prvi steber ostaja nedotaknjen, torej prenosa sredstev iz I v II steber ne bo, novost je 25% za SOPO ukrepe. Razloži posamezne vrednosti plačil, njihovo razporeditev, ter spremembe in poudarke. Za ukinitve plačilnih pravic je bil konsenz dosežen že pred časom. V drugem stebru ostaja podobno kot v prejšnjem obdobju.

Stopnja podpore bo za vse naložbene ukrepe od 30 % do 50 %, za podnebne naložbe pa do največ 75 %. Ciljna vrednost za ekološko kmetijstvo je 18 % KZU. Razdelitev vezane dohodkovne podpore bo za rejo govedi, krave dojilje, prirejo mleka v gorskih območjih, rejo drobnice in beljakovinske rastline. Namesto »kapice« na neposrednih plačilih bo uporabljena regresija za osnovno plačilo, od zadnje tranše naprej pa bo uporabljena stopnja znižanja v vrednosti 40 %. Regresija OMD bo od 50 ha naprej, nad 100 ha se zniža na vrednost 40 % (umik »kapice«). Maksimalni znesek na upravičenca bo 800.000 evrov v celotnem programskem obdobju za investicije v primarnem/kmetijskem sektorju in bo enak za vse pravne oblike vlagateljev. Omejitve bo pri kandidiranju na javne razpise, možno bo le enkrat kandidirati za isti tip investicije.

Podatki izračunov agrarnih ekonomistov so pokazali, da so do proizvodno vezanih plačil v živinoreji upravičeni štirje sektorji. Za proizvodno vezana plačila namenimo 13 % skupne ovojnice, znesek je fiksni, če komu zvišamo delež, je potrebno ostalim odvzeti. V primeru da obstaja konsenz z vsemi sektorji, lahko deleže spreminjamo, drugače pa ne.

Osnovno plačilo naj bi znašalo 156,00 evrov/ha v primeru, da se za SOPO nameni 25 %. Prerazporeditvena plačila so se spremenila po pogajanjih s KGZS in drugimi nevladnimi organizacijami. Za mlade kmete ostane kot je, enako tudi za beljakovinske komponente.

Od prve do druge javne razprave je bilo veliko pripomb, da je preveč ukrepov za SOPO, kar ne bo stimulatивно, da bi se kmetje odločali zanje. Sestanek MKGP, KGZS in agrarnih ekonomistov iz fakultet je vodil v nabor 29 SOPO ukrepov. Potrebno bo razpoloviti to število in se odločiti, katere črtati. V primeru, da bomo dobili dodatna nacionalna sredstva, z njimi ne moremo polniti I. stebra, ampak II. steber. Minister predstavi intervencije v SOPO z dokaj nizkimi zneski. Zaradi take razpršenosti obstaja bojazen za neporabljena EU sredstva. Potrebno bo prerazporejanje, najprej bo potreben dogovor o vsebini, nato izdelava kalkulacij. Zato naj bi po novi verziji za SOPO ukrepe namenili 15 % ovojnice, kar bo omogočilo dvig osnovnega plačila na približno 186,00 evrov/ha.

V II. stebru bodo podprte intervencije: dobrobit živali, prilagajanje na podnebne spremembe, modernizacija sektorja, OMD ukrepi, ekološko kmetijstvo, naložbe za eko regije in KOPOP.

Potekala je razprava:

Predsednik ZDRDS pove, da so se rejci drobnice odločili, da ne bodo vztrajali pri večjem številu SOPO ukrepov. Strinjajo se, da se koristi rabat. Komentira izračune proizvodno vezanih plačil, sprašuje za gen-pas in izrazi dvom o tem, da se bodo kmetje še naprej odločali za ekološko kmetovanje.

Predsednica Sveta podpira, da se SOPO nameni 15 % in poviša osnovno plačilo, saj bi tako več dosegli z manj administriranja. Sprašuje tudi ali bi bili možni pri SOPO le štirje ukrepi, in sicer po eden, za travinje, za njive, za nasade in za krajino. Izpostavi še, ali bi bila možna izgradnja novega živinorejskega centra iz II. stebra in ali bi bilo možno v ukrep dobrobiti živali uvrstiti monitoring zdravja živali, tako kot imajo to urejeno v Avstriji že od leta 2006.

Predstavniki RD govedoreje daje pobudo za spremembo kategorizacije OMD, ki sedaj ni ustrezno urejena, kar predstavi na primeru. Po njegovem mnenju bi bilo bolje urediti po parcelah, jih kategorizirati in sešteti. Meni tudi, da je potrebno SOPO ukrepe zmanjšati po številu in sredstva drugače razporediti. Bolj kot s številkami, bi se morali ukvarjati z vsebino.

Minister pojasni glede pobude za povečanje sredstev na OMD, strinja se z zmanjšanjem števila SOPO ukrepov. Razloži, da bo spremenjeno točkovanje za OMD, ker je predvideno v naslednjem letu novo kartiranje RS, z namenom odprave anomalij in prevelikih razlik.

Minister glede novega živinorejskega centra odgovori, da so predvidena sredstva za nove naložbe povezane z AKIS. Strinja se glede monitoringa zdravja živali, kar pa je predvideno za izvedbeni del v prvi polovici naslednjega leta.

Sklep 4: Svet za živinorejo podpira odločitve, da se za SOPO nameni 15,39 % na račun večje vrednosti osnovnega plačila na ha.

Sklep je bil soglasno sprejet

Predstavniki RD govedoreje vpraša še glede podaljšanja KOPOP ukrepov in predstavi svoj primer. Odgovori mu direktor Direktorata za kmetijstvo, da je podaljšanje za dve leti, vsi pogoji ostanejo enaki, možno pa je tudi izstopiti. Pozvan je, da Ministrstvu pošlje podatke za natančnejše tolmačenje.

Ad. 6

Problematika v živinoreji

Predlagateljica te točke je predsednica Sveta za živinorejo, izr.prof.dr. Marija Klopčič. Opozorila je na nesorazmerja cen v živinoreji, in sicer:

- višanje cen repromateriala
- dvig cen energije
- pomanjkanje in vedno višje cene mineralnih gnojil vodi v zmanjšanje pridelkov naslednje leto oz. naslednja leta
- vedno višje cene žit in koncentratov vodijo v zmanjšanje porabe teh komponent, vendar to tudi vodi v zmanjševanje mlečnosti po kravi, povečevanje emisij TPG na enoto proizvoda (kg mleka/kg mesa)
- manjša mlečnost in manjši obseg prireje mleka in mesa na nivoju kmetije pomeni manjši priliv sredstev in zaradi dražitve repromateriala zagotovo za kmetijo neugodni rezultat
- z novo CAP reformo naj bi živinorejci zaradi ukinitve zgodovinskih pravic izgubili, po nekaterih ocenah, od 30 do 50% subvencij
- živinorejske kmetije se zaradi vseh teh zadev zapirajo, posebno tiste velikosti okrog 50 GVŽ;

Minister pojasni, da je bila to tema zadnjih dveh sestankov Svetov kmetijskih ministrov ES, predstavljena pa tudi Svetu ES. Predvsem je pereč problem pomanjkanja mineralnih gnojil. Decembrska seja bo čez dva tedna, takrat pričakuje odziv. Pri semenih in gnojilih napovedujejo, da se bo v naslednjem letu stanje popravilo, za prašičerejski sektor pa bo pomoč izplačana še letos. Evropska komisija, razen prašičereje, ne izvaja ukrepov, ker so sektorji dokaj stabilni. Nacionalne rezerve za te ukrepe nimamo, zato bomo sledili EK. Sektorji se morajo za boljšo pogajalsko moč povezati, kot so se rejci drobnice.

Sklep 5: Svet za živinorejo poziva MKGP k spremljanju situacije na področju živinoreje in predlaganju potrebnih ukrepov glede na situacijo.

Ad. 7 Razno

Predsednica predlaga, da se na naslednjo sejo povabi varuha odnosov v verigi preskrbe s hrano.

Predsednica Sveta je sejo zaključila ob 15.45 uri.

Zapisala:

Helena Srnel

izr. prof. dr. Marija Klopčič,
predsednica Sveta za živinorejo

Poslati: članom Sveta za živinorejo po e-pošti

